

Karlstad Universitet

Intern miljörevision

Revisionsrapport 2019 (år 2 av 3)
Revision genomförd 3-4 december 2019

Goodpoint AB

Revisionsdatum: 3-4 december 2019

Revisorer från Goodpoint: Mattias Blomqvist, Gabriella Silfwerbrand

Revisionskriterier: SFS 2009:907 (Förordning om miljöledning i statliga myndigheter)

Sammanfattning

Goodpoint AB har 2018 upprättat en treårig revisionsplan för internrevisioner för Karlstad Universitets (KAU) miljöledningssystem som ska leva upp till samtliga krav i SFS 2009:907 (Förordning om miljöledning i statliga myndigheter). Revisionsplanen sträcker sig från 2018–2020. Under 2020 kommer dessutom en miljöutredning sammanställas.

Den 3-4 december 2019 genomfördes den andra revisionen av tre inom ramen för den interna miljörevisionsplanen. Under denna andra revisionscykel reviderades universitetsledningen och fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (HNT) samt tre av de institutioner som hör till fakulteten; Institutionen för ingenjörsvetenskap och fysik, institutionen för miljö- och livsvetenskaper samt institutionen för ingenjörsvetenskap och fysik. Internrevisionen innefattade dessutom besök i två laborationssalar varav en för Biologi och en för Metallografi.

Universitetet har under 2019 intensifierat sitt arbete med miljöledningssystemet, genomfört flera aktiviteter för att följa upp mål och handlingsplan löpande under året och förtydligt kommunikationsarbetet. Under revisionen identifierades 10 positiva iakttagelser, 8 observationer och 4 avvikelser.

För observationer bör Karlstad Universitet ta ställning till huruvida de kommer att agera på observationen eller inte och vilka åtgärder de i sådana fall planerar att vidta. Karlstad Universitet ska hantera avvikelser i form av att skapa en åtgärdsplan för att korrigera avvikelserna. Uppföljning och utvärdering av effekten av de implementerade åtgärderna ska genomföras. Senast vid nästa revisionstillfälle 2020 ska avvikelserna vara åtgärdade. Om det är möjligt är det önskvärt att åtgärda avvikelser när miljöutredningen genomförs april 2020.

Intern miljörevisionsplan Karlstad Universitet 2018–2020

Intern miljörevisionsplan har upprättats mot kraven i SFS 2009:907 (Förordning om miljöledning i statliga myndigheter). Denna förordning trädde i kraft 2010.

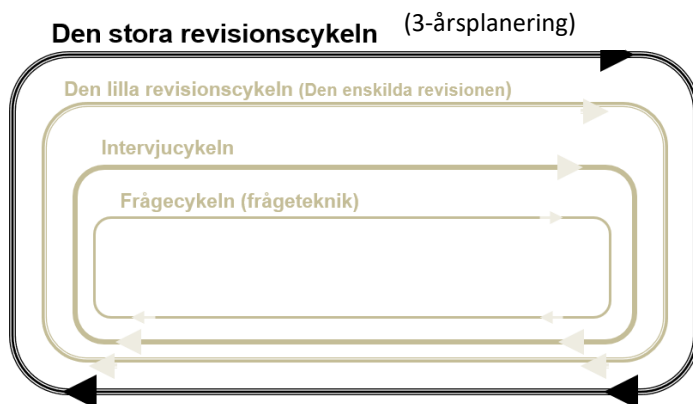
Om Karlstad Universitet

Karlstad Universitet är en statlig myndighet som bedriver utbildning. Enligt förordningen ska Karlstad Universitet ha ett miljöledningssystem, och omfattas inte av undantag för förenklat miljöledningssystem. Karlstad Universitet tog fram en miljöutredning enligt kraven i SFS 2009:907 år 2010 samt 2015. Under 2019 har Karlstad Universitet anslutit sig till Klimatramverket¹ vilket innebär åtagande om att genomföra åtgärder för att minska verksamhetens klimatpåverkan.

Karlstad Universitet är uppdelat i tre verksamhetsdelar varav två fakulteter och en administrativ avdelning. Den interna revisionsplanen omfattar tre år och varje år ingår en verksamhetsdel i intern

¹ Klimatramverket har tillkommit på initiativ av universitet och högskolor med ambitionen att tydligt bidra till klimatomställningen i linje med samhällets nationella och internationella åtaganden. Till 2030 ska varje lärosäte som anslutit sig till Klimatramverket ha genomfört åtgärder så att man ligger i linje med 1,5-gradersmålet. <https://www.kth.se/om/miljo-hallbar-utveckling/klimatramverket-1.903489>

miljörevision, se Figur 1 och Tabell 1. Varje revision omfattar samtliga krav i SFS 2009:907. Universitetsledningen revideras varje år angående övergripande ansvar och handlingsplaner. Revisionerna genomförs genom dokumentgranskning, intervjuer samt stickprovskontroller i delar verksamheten.

Figur 1. Bilden illustrerar revisionsplanen uppdelad i cykler.

Tabell 1. Tabellen redogör vilka delar av universitetet som omfattas av revision respektive år.

År 1	År 2	År 3
Universitetsledningen	Universitetsledningen	Universitetsledningen
Fakulteten för humaniora och samhällsvetenskap: 7 Institutioner	Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap: 5 institutioner	Centrala stödfunktioner: 8 avdelningar + Fakultet för lärarutbildningen
Bildverkstad Framkallning	Laborationssalar för Biologi och Metallografi	Tryckeri

I faktarutan redovisas snabbfakta om Karlstad Universitet.

Faktaruta 1. Kortfakta om Karlstad Universitet 2019.

Antal anställda 2019: 1243 varav ca 70% undervisar och 30% administrativt arbete. Se Miljöledningsrapport

Antal inom forskarutbildning 2019: 250. Se Miljöledningsrapport

Antal studenter 2019: 16 000. Se Miljöledningsrapport

Syfte med intern miljörevision

Syftet med internrevisioner enligt kraven i förordningen om miljöledning i statliga myndigheter är att följa upp att krav efterlevs men också att de medverkande i revisionen ökar sin kunskap om miljöledning. Det innebär att revisorerna strävar efter att:

- Utbilda och informera chefer och medarbetare
- Vid behov undersöker hur arbetsmoment utförs, hur en speciell frågeställning hanteras, om befintligt arbetssätt är anpassat för att uppnå miljömålen
- Identifiera behov av att förändra arbetssätt genom att hitta förbättringar

Intern miljörevision 2019 (år 2/3)

Vid interrevisionen 2019 intervjuades följande personer:

- Johan Sterte (rektor)
- Anne Christine Larsson Ljung (universitetsdirektör)
- Dan Guttke (biträdande universitetsdirektör)
- Kjell Magnusson (dekan HNT fakulteten)
- Thomas Nilsson (prodekan HNT fakulteten)
- Peter B Karlsson (t f administrativ chef HNT fakulteten)
- Pia Eriksson (kontaktperson intern miljörevision HNT fakulteten)
- Stefan Lindskog (prefekt Matematik och datavetenskap)
- Lars Johansson (prefekt Ingenjörsvetenskap och fysik)
- Lasse Jacobsson (proprefekt Ingenjörsvetenskap och fysik)
- Liselotte Englund (prefekt Miljö- och livsvetenskaper)
- Stina Eriksson (proprefekt Miljö- och livsvetenskaper)
- John Piccolo (Programansvarig Biologiprogrammet)
- Krister Svensson (Programansvarig Kandidatprogrammet i fysik)
- Olle Lilliestierna (Chef för campusservice)
- Patrik Larsson (dekan HS fakulteten)
- Gunilla Klinteskog (administrativ chef HS fakulteten)
- Göran Lindskog (proprefekt Konstnärliga studier)

Följande dokument granskades under revisionstillfället i 2019:

Dokument som gäller övergripande för KAU

- Inköspolicy för Karlstads universitet
- Miljöutredning för Karlstads universitet (2015)
- GAP-analys, genomlysning av Karlstads universitets miljöarbete mot Förordning (2009:907) om miljöledning för statliga myndigheter (2015)
- Beslut om Karlstad universitets strategi 2030 (Dnr: 2018/313)
- Åtgärdsrapport efter intern miljörevision 2018, Karlstads universitet
- Lagförteckning, miljö (2019-11-20)
- Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2019-2021 (C2018/658)
- Miljöpolicy (C2018/658)
- Sammanfattning, Karlstad universitets miljömål och handlingsplan hittills (2019-11-26)
- Karlstads universitets miljöledningssystem (2018-12-18)
- Kommunikationsplan- Universitetet ska bidra till en långsiktigt hållbar utveckling (2019-11-26)
- Regler för tjänsteresor vid Karlstads universitet (C2017/78)
- Rapport resegruppen, Minskade koldioxidutsläpp från tjänsteresor vid Karlstads universitet (2019-05-08)
- Sammanställning, program med HU i examensmål (2019-03-08)
- Arbetsordning vid Karlstads universitet (2019-10-02)
- Rektors delegationsordning (fastställd av rektor 2019-01-14)

- Universitetsdirektörens delegation till avdelningarnas chefer och biträdande universitetsdirektör(2019-07-03)
- Miljöledningsrapport till Naturvårdsverket (2018)

Dokument gällande verksamhet vid Fakultet HNT

- Tillstånd Strålsäkerhetsmyndigheten HNT 2014_384
- Rutin för bortskaffande av animaliska biprodukter, Biologi
- Tillstånd etiskt godkännande av djurförsök, HNT (2018:275)
- Årsrapport_Köldmedier, Anläggning Universitetet 1 (2018)
- Ramavtal HUURREE företag inom CO2-kyla (2018)
- Ordnings- och säkerhetsföreskrifter för laboratoriearbete vid biologiavdelningen
- Presentation laboratoriesäkerhet
- Quiz_ Laboratoriesäkerhet (2019-11-21)
- Rutin Fotosynteslaboration
- Riskbedömning, Fotosyntes (reviderad 2019)
- Stöd för lagefterlevnad, miljö & livsvetenskap (HNT 2019:573)
- Fysisk Skyddsronnd, Miljö & livsvetenskap (2018-12-05)
- Uppföljning, Riskbedömning AT lab (2019-05-21)
- Klassningsplan för explosiv atmosfär (2019-10-01)
- Serviceavtal ventilation 21A 247
- Säkerhetsföreskrifter, bilagor fysik
- Intyg av deltagande av Säkerhetsföreskrifterna vid fysikavdelningen (reviderad 2019-03-13)
- Rutin, Hantering av flytande kväve för forskning vid Institutionen för ingenjörsvetenskap och fysik Transportbehållare (2017-06-26)
- Risk Assessment using Hydrofluoric Acid/Potassium Dichromate Solution (2017-08-30)
- Instruktioner för arbete med perklorosyra(A2)
- Vid förvaring av perklorosyra i dragskåpet
- Stöd för lagefterlevnad, fysisk arbetsmiljö(2019-11-21)
- Säkerhetsgenomgång för handledande personal, studenter och doktorander vid Karlstads universitet.
- Fysisk skyddsronnd, Fakulteten för hälsa, natur-och teknikvetenskap/Institution för ingenjörsvetenskap och fysik (2019-12-19)
- Tillstånd brandfarlig vara (2014)
- Sammanställning hanterade mängder brandfarlig vätska
- Anmälan av föreståndare för brandfarlig vara
- Förlängning av tillstånd för brandfarlig vara (2013)
- Riskbedömningsmall, CARL-lab, (HNT2019:698)
- Stöd för lagefterlevnad, fysisk arbetsmiljö (HNT 2019:704)
- Fysisk Skyddsronnd, Matematik och datavetenskap (2018-12-20)
- Processbeskrivning, Fysisk skyddsronnd, Fakulteten för hälsa, natur- och teknikvetenskap (2017-01-13)
- Blankett, tillbuds - och olycksrapportering
- Serviceavtal, funktionskontroll av dragskåp (2018-02-28)
- Avtal om underhåll, AGA Gas (2018-07-09)
- Rutin, farligt avfall, Fakulteten för hälsa, natur – och teknikvetenskap (HNT2019:571)

Uppföljning av 2018 internrevisionsrapport

Karlstad Universitet upprättade en Åtgärdsrapport efter intern miljörevision 2018 som revisorerna tog del av 2019-11-26 och denna diskuterades vid internrevisionen. Endast en avvikelse kvarstår gällande genomgång av lagefterlevnad. Även observationer har omhändertagits och en åtgärdsplan har gjorts eller åtgärder genomförts. Universitetet har intensifierat sitt arbete med miljöledningssystemet, genomfört flera aktiviteter för att följa upp mål och handlingsplan löpande under 2019 och förtydligat kommunikationsarbetet.

Positiva iakttagelser

Positiva iakttagelser är aktiviteter eller initiativ som identifierades under revisionstillfället som är goda exempel och därför värda att omnämnas.

#	Positiva iakttagelser	Revisionskriterier (SFS 2009:907 samt KAU styrdokument)
1	Vid intervjuerna har man gett uttryck för att strategin fått genomslag under 2019. Miljömål och handlingsplan har presenterats vid chefsmöten under året.	12 § ... arbetet med att följa handlingsplanen och nå miljömålen dokumenteras, redovisas, följs upp och revideras så att arbetet fortlöpande förbättras. Karlstad universitets strategi (C2018/313) Karlstads universitets miljömål och handlingsplan 2019-2021 (C2018/658)
2	Miljögrupp inrättad med universitetsdirektör som sammankallande som följer upp handlingsplanen månadsvis.	12 § ... arbetet med att följa handlingsplanen och nå miljömålen dokumenteras, redovisas, följs upp och revideras så att arbetet fortlöpande förbättras.
3	Hållbar utveckling i utbildning finns med genomgående vid de institutioner som intervjuats. Hållbarhet skrivs ut i programförklaringar på flertal program.	KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar
4	Grön IT kursen tar in även teknikens påverkan på samhället vid utvinning av metall, tillverkning och avfallshantering utöver miljöpåverkan.	KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar
5	Forskning som genomförs på institutionerna som relaterar till hållbar utveckling används för att inkludera hållbar utveckling i utbildningarna	KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar
6	Positivt att licenser för kemikaliehanteringssystemet Klara har köpts in, och ska implementeras på hela KAU med start 2020.	KAU miljömål Kemikaliehantering
7	Konstprojekt och permanent installation som engagerat medarbetare, studenter och elever (Barnens universitet) på tema om livet under vattenytan.	KAU miljömål Kommunikation

8	Forskare erbjuder sin kompetens i hållbar utveckling och didaktik till UPE.	<i>KAU miljömål Utbildning av och information till medarbetare och chefer</i>
9	Forskare från andra institutioner bjuds in vid institutionsdagar för att lära om andra aspekter av hållbarhet.	<i>KAU miljömål Utbildning av och information till medarbetare och chefer</i>
10	Resegruppen med bred representation från alla fakulteter har tagit fram faktaunderlag för att utvärdera resepolicy.	<i>KAU miljömål Resor</i>

Observationer

Observationer är områden med förbättringspotential som identifierats under revisionstillfället. Dessa iakttagelser är inte att betrakta som avvikelser och behöver inte hanteras så. Däremot bör Karlstad universitet ta ställning till huruvida de kommer att agera på observationen eller inte och vilka åtgärder de i sådana fall planerar att vidta.

#	Observationer	Revisionskriterier (SFS 2009:907 samt KAU styrdokument)
1	Handlingsplan är känd och har förankrats i organisationen, men fakulteter och institutioner jobbar inte systematiskt med att förbättra miljöprestanda. De ser sin roll att påverka kultur och beteende. Hur kan de vara med och bidra mer?	<i>KAU miljömål (alla direkta miljöaspekter)</i>
2	I kommunikation av Universitetets miljöarbete (handlingsplan och mål) kan miljörelaterad forskning som bedrivs vid universitetet också lyftas fram mer.	<i>KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar</i>
3	Resepolicyn är känd och verkar följas huvudsakligen. För att kunna hjälpa anställda att minska utsläpp från resor behöver resebyrån ha bättre alternativ och rekommendationer för tex tåg.	<i>KAU miljömål Resor</i>
4	Rutiner för risker och kemikaliehantering finns men tydliga rutiner saknas för att utbilda anställda, och i vissa fall studenter.	<i>19 § ... 3. utvärdera hur gällande miljöregler har följts. AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisiker</i>
5	Utbildningar som UPE erbjuder för programledare, ämnesföreträdare, studierektorer finns, men plan för hur kunskaperna ska komma till nytta saknas. Rekommenderas även kompetensstöd och en plan för att de ämnen/program där hållbar utveckling inte är självklart ingår utbildningarna.	<i>KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar</i>
6	Införliva hänvisning till KAU strategi inkl. hållbar utveckling i målmatris för programutveckling.	<i>KAU miljömål Lärande för hållbar utveckling i utbildningar</i>
7	Datorer byts ut av IT inom Campus service var 3e år, trots att användare upplever att prestandan är fullgod för längre period. Diskutera med IT och återkoppla till anställda vad som händer med datorerna efter denna 3 års period.	<i>13 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten miljöanpassar sina upphandlingar i den mån en sådan anpassning är möjlig.</i>
8	Baserat på Karlstad universitets höga ambitioner inom miljöområdet och att universitetet nyligen har engagerat sig i Klimatramverket är det lämpligt att universitetet synliggör resursåtgången i handlingsplanen och hur man planerar att avsätta resurser i ett längre perspektiv för att på ett	<i>9 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har en handlingsplan för arbetet med att nå miljömålen.</i>

	ändamålsenligt vis efterleva revisionskriterierna i förordningen om myndigheters miljöledning. *	<i>De resurser, tillvägagångssätt och tidsramar som gäller för arbetet ska framgå av handlingsplanen.</i>
--	--	--

*Under slutmötet diskuterades de resurser som KAU avsatt för miljöledningsarbetet. Den 11:e december 2019 gavs universitetsledningen, representerad av biträdande universitetsdirektör, en möjlighet att förtydliga vilka resurser som avsatts för att uppnå mål, följa upp arbete och förbättra miljöledningssystemet. Biträdande universitetsdirektör redogjorde för följande: *Miljöområdet har prioriterats under 2019 och lyfts fram internt som ett betydande område med universitetsledningen som avsändare. Karlstad universitet har medvetet arbetat med att "skjuta ut" initiativ och ansvar på de olika fakulteterna. Utöver en halvtidstjänst avsatt för miljösamordnare, åligger det de olika fakulteterna att tillse att miljöfrågor systematiseras och efterlevs. Forskare engageras som utbildare av medarbetare. Därutöver är kommunikationsavdelningen kontinuerligt involverade liksom specialkompetens från campusavdelningen.*

Avvikelser

Avvikelser är de brister som identifierats under revisionstillfället där verksamheten inte lever upp till kraven i SFS 2009:907. Dessa avvikelser ska KAU hantera i form av att skapa en åtgärdsplan för att korrigera avvikelserna. Åtgärdsplanen ska vara baserad på en grundorsaksanalys till avvikelsen. Aktiviteterna i åtgärdsplanen ska vara tidsatta. I åtgärdsplanen ska det även framgå vilka resurser som krävs för att åtgärda avvikelserna samt vilka resurser som finns tillgängliga för genomförande av korrigerande åtgärd. Uppföljning och utvärdering av effekten av de implementerade åtgärderna ska genomföras. Senast vid nästa revisionstillfälle 2020 ska avvikelserna vara åtgärdade.

#	Avvikelser	Revisionskriterier (SFS 2009:907 samt KAU styrdokument)
1	Lagefterlevnadskontroll är inte genomförd, tex bör man säkerställa efterlevnad av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 517/2014 om fluorerade växthusgaser	19 § ... 3. utvärdera hur gällande miljöregler har följts.
2	Rutiner ska vara daterade för att det ska finnas tilltro till vad som är aktuellt i ledningssystemet enligt praxis för ledningssystem.	11 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har sådana dokumenterade rutiner för styrningen av verksamheten som 1. säkerställer att miljöpolicy och gällande miljöregler följs, 2. bidrar till att minska negativ miljöpåverkan så långt möjligt, och 3. bidrar till att nå myndighetens miljömål.
3	Rutiner för att minska miljöpåverkan vid en olycka har inte uppvisats.	11 § Miljöledningssystemet ska innebära att myndigheten har sådana dokumenterade rutiner för styrningen av verksamheten som 1. säkerställer att miljöpolicy och gällande miljöregler följs, 2. bidrar till att minska negativ miljöpåverkan så långt möjligt, och 3. bidrar till att nå myndighetens miljömål.
4	Säkerhetsdatablad för klassificerad produkt saknades i pärm i anslutning till kemiska produkter. i kurslaboratorium Biologi.	19 § 3. utvärdera hur gällande miljöregler har följts. AFS 2011:19 Kemiska arbetsmiljörisiker